

ØSTJYLLAND

Det bliver bemærket, når Østjylland udvikler – hvad enten det er en underjordisk og fuldautomatisk parkeringskælder under Dokk1 eller fornyelse af området omkring landets højeste punkt, Ejer Bavnehøj.

Med Aarhus som kulturel dynamo og trekantområdet som nyere vækstmotor er især byregioner i Østjylland i vækst. Aarhus er hjem for 335.684 aarhusianere, og i 2030 regner man med, at indbyggertallet vil være oppe på 375.000. Når Københavnerne besøger Jyllands ukronede hovedstad, falder de af og til i svime over serviceniveaet i Danmarks næststørste by. Selv buschaufførerne hilser! Eller som de siger på Mols-linjen: "Kombar-do". Havnen har altid spillet en vigtig rolle i den østjyske by, og det er også der, den nyeste byudvikling finder sted. Hvem har ikke hørt om Nordeuropas største og mest moderne bibliotek Dokk1 (▷ 121) med automatiseret parkeringskælder og udsigt til bugten og nikkende blå kraner?

Realdania støtter udviklingen i hele Østjylland ved at skabe nye sammenhænge i eksisterende bylandskaber, der ikke længere matches af et industrisamfund. Det gælder omdannelsen af de gamle bomuldsspinde-

rier i Vejle (▷ 133), Maltfabrikken i Ebeltoft (▷ 128) og omdannelsen af det industrielle Godsbanen til et kulturelt førerlokomotiv (▷ 125). Gode eksempler på industrielle bygninger, der får nyt indhold og liv, uden at den historiske dimension går tabt. Eksemplerne fra Østjylland kan også inspirere til lignende udviklingsprojekter i andre dele af landet og sågar i andre lande. I Viborg forbindes den historiske bykerne med den øvrige by til inspiration for andre europæiske byer, og i Sønderby (▷ 136) i udkanten af byen skabes et nyt rum for forstadsliv ved en regnvandspark – et foregangseksempel for andre klimasikringsprojekter.

På Egmont Højskolen ved Odder har de gjort en dyd ud af de i forvejen førende faciliteter for funktionshæmmede og etableret en 90 meter lang vandrugsjebane, der kan bruges af alle uanset handicap. Ligesom byerne er i færd med at gøre byrummene mere attraktive for den moderne byboer og gæst, så tager oplandet også sin del af turismen. Og byder på autentiske oplevelser for den naturglade turist. Fx i de nedlagte landejendomme omdannet til herberger langs Hærvejen.

OLAFUR ELIASSONS 150 METER LANGE, CIRKELFORMEDE RUNDGANG I GLAS PÅ TOPPEN AF KUNSTMUSEET AROS I AARHUS.

OVERBLIK

Aarhus (▷ 120)

Odder (▷ 129)

Samsø (▷ 131)

Vejle (▷ 132)

Viborg (▷ 136)

AARHUS

Tiden for Aarhus-vittigheder er forbi. Aarhus er som Bergen i Norge godt i gang med at cementere sin identitet som lille storby med meget at byde på. Aarhusianerne selv synes at have lagt et ellers notorisk mindreværd på hylden og er i stedet gået i selvfejrhums-humør. Der er *street food*, der skal besynges, der er en udstilling om Aarhus før og nu i Den Gamle By, der skal ses, og – hvis nogen skulle have glemt det – så har Aarhus været Europæisk Kulturhovedstad i 2017. Og når letbanen åbner, er det Danmarks første letbane, endda med Jørgen Leths stemme i højtalerne. Hvem ellers?

YOUR RAINBOW PANORAMA PÅ AROS

⌘ (kort ▷ 122 📍)

Man kan næsten ikke vælge, hvordan man vil vende sit kamera. Hvilken vinkel er bedst? Hvilken farve? Kunstneren Olafur Eliassons cirkelformede regnbue på toppen af kunstmuseet AROS, der blev indviet i maj 2011, er

for længst blevet et Aarhus-ikon. Og pryder selvfølgelig forsiden af bogen fra 2017 med titlen *Åh Aarhus* af Stig Olesen og Carsten Ingemann. For at komme op på toppen skal man indløse billet til selve museet og bevæge sig op ad de snoede spiraltrapper – eller tage elevatoren. AROS er bygget efter inspiration fra Dantes *Den guddommelige komedie* og rummer et kælderrum, der symboliserer helvedet. Med den panoramiske regnbue på toppen har museet sikret sig en forbindelse til himlen.

Som gæst åbner man døren og træder ud på en tagterrace, der i forvejen føles som en anderledes forlængelse af udstillingsrummet. Men så rækker almindelige museale erfaringer heller ikke længere. Det er, som om man er i byen og alligevel står udenfor og betragter den. Olafur Eliasson har med *Your Rainbow Panorama* skabt et nyt og spektakulært byrum placeret 3,5 meter over AROS' tagplader og monteret på slanke søjler. Det ser derfor ud, som om regnbuen svæver over museet og over byen. Glasset er i alle spektrets farver, og vandringen rundt i de 150 meter regnbue er en sanselig erfaring i, hvordan farverne påvirker os, og det vi ser. For eksempel føles det rent fysisk mere køligt i området med den blå farve, lige som det er der, man føler sig mest desorienteret. Den kunstige regnbue kan ses fra gadeplan og langt væk fra. Den er blevet et moderne vartegn og et tilløbsstykke for byen så vel som for museet. Står man

MAN KAN HÅBE, MEN DET ER ENS EGEN BIL, DER KOMMER OP IGEN, OG IKKE EN PORSCHE.

på jorden og kigger op, er synet af turister, der bevæger sig rundt inde i en regnbue højt hævet over byens røde tage, næsten lige så spektakulært.

Regnbuen er et magnetisk selfie-spot og har været en kæmpe succes, også for AROs, der slog sin egen publikumsrekord i 2016 med 835.606 besøgende. Man kan kun gætte på, at i hvert fald en del af dem har været tiltrukket af farvespektret på toppen.

Aros Allé 2. ☞ Voksne 130 kr., unge under 28 100 kr. Børn under 18 gratis. © Ti., to.-sø. 10-17, on. 10-22. ☞ aros.dk.

DOKK1, PARKERINGSANLÆG OG OMGIVENDE BYRUM

☞ ☒ (kort ▶ 123 ②)

For enden af åen på kanten af havnebassinet og slet ikke til at komme udenom. Aarhus' nye bibliotek, Dokk1, og pladserne omkring er på kort tid blevet byens sted at mødes til alskens aktiviteter fra afslapning ved havnekanten over boldspil og loppemarkeder til koncerter på den store havneplads, hvor møblementet er flytbart. Pladserne har en samlet størrelse på cirka 23.000 m² – det svarer til omkring fire fodboldbaner – og er centrale i den omdannelse, havnen har været igennem. Med udsigt til bugt, himmel og horisont og klar med tilbud, plads og rum til de mange aarhusianere og besøgende, der finder vej til byens havnefront. Også dronning Margrethe finder vej til pladsen, når hun besøger byen. Kongeskibets faste kajplads er nemlig ved den største af pladserne, Havnepladsen. Mere eller mindre side om side med mindre søfarende som småbåde, kanoer og kajaker.

Nogle besøger Dokk1 bare for at prøve parkeringskælderen. Parkeringskældre som dem, de har i Lyon, Wien, Istanbul og Tokyo, er et særsyn i Danmark, som vi skal vænne os til. I Europas største parkeringsanlæg med plads til 1000 biler, kører man sin vogn ind i en af de 20 elevatorkabiner, går ud og trykker sine oplysninger ind på en skærm. Så kører elevator og bil i kælderen, og det hele er overstået på et minut. Helt uden menneskelig indblanding. Det er altså vildt.

Ovenover er der altid folk i Dokk1. Aarhus' store havnebygning med moderne tilgang til biblioteksvæsenet, borgerservice og turistinformation har på kort tid cementeret sin plads som det oplagte mødested i Aarhus C. Der er børnefamilier lørdag formiddag, der er studerende i studieceller, og der er modne

BØRNERNE ER DE FØRSTE TIL AT INDTAGE DE NYE BYRUM VED OG OMKRING DOKK1.

kulturfolk klar til internationale forfatteraftener i Dokk1's store sal. Der bliver holdt møder, og der bliver – vist nok – også stadig udlånt bøger. Det store havneprojekt har fritlagt den sidste del af Aarhus Å og samtidig klimatilpasset midtbyen. Forandringerne i Aarhus' bynære havnemiljø er gennemført i et partnerskab mellem Aarhus Kommune og Realdania.

Hack Kampmanns Plads 2. © P-kælderen ma.-fr. 8-22, lø. og sø. 10-16. ☞ 11 kr. pr. halve time. Mulighed for abonnementsordninger. ☞ dokk1.dk.

VÆKSTHUSENE, BOTANISK HAVE

☞ ☒ ☒ ☒ (kort ▶ 122 ③)

"Nej, hvor sjovt," siger en bedstemor, "det dufter af jul." Hun snuser til barken på et kaneltræ, mens en dreng nervøst spørger sin mor, om en kødædende plante også spiser børn. I Botanisk Haves to store væksthuse kommer man helt tæt på oprindelsen af de ting, man har stående på krydderihylden derhjemme. Ubemærket bevæger man sig gennem fire klimazoner, og midt i alt det grønne og anderledes – kaktusser, åkander på størrelse med møllehjul og sommerfugle,